

A ampliación da igrexa do Hío: o crego e o mestre canteiro (I)



Unha vista da igrexa do Hío, co seu recoñecido Cruceiro en primeiro termo. | // Gonzalo Núñez

Anxo Coya*

29-05-21 - Faro de Vigo-Morrazo

<https://www.farodevigo.es/o-morrazo/2021/05/29/ampliacion-da-igrexa-do-hio-52370795.html>

A Luis Pérez e César Baqueiro, nas raíces do canteiro Sobreira

O investigador e veciño do Hío Anxo Coya achega unha nova colaboración en dúas partes sobre a ampliación da igrexa de San Andrés acometida entre 1787 e 1788. A obra foi encargada polo entón párroco, Joseph Álvarez de Neira, que chegara ao Hío no ano 1764. O encargado de levala a cabo foi o mestre canteiro Esteban Sobreira García, que era veciño da propia parroquia. O presuposto da ampliación ascendía a 15.000 reais, a pagar en tres prazos, e o párroco non puido vela rematada porque finou durante o ano 1787

O contrato da ampliación da igrexa parroquial do Hío **asinouse o 28 de xaneiro de 1787**, condicionándose no testeiro deste acordo o **comezo da súa construción para o 1 de marzo do mesmo ano**. Neste contrato como en tantos outros, formalizouse entre dúas partes: a contratante (eclesiástica) e a contratada (mestre de cantería). A primeira está representada polo **párroco Joseph Álvarez de Neira**, que tomou posesión desta parroquia de san Andrés do Hío **no 1764 ata o seu falecemento en 1787**, sen chegar a ver a conclusión da obra. Temos constancia de varios irmáns: Caetano, que exercía por aquela data como crego nas parroquias de san Xián de Irixoa e de santa María de Viveiro, diocese de Mondoñedo. Sabemos que **testaron xuntamente ante o notario José B. Bermúdez de Castro e fixérono o 15 de febreiro de 1786**.



Cartela coa inscrición da obra edificada en 1788. | // ANXO COYA

A outra irmá, Josefa, casou con don Joseph Balcarce y Pardo veciño que foi de San Xoán de Torés (As Nogais, Lugo). Somos coñecedores de que **Josefa, viúva xa en 1778, convivía na Casa Reitoral do Hío co seu irmán Joséph**. Tivo ademais outro irmán chamado Vicente Álvarez de Neira que segundo un **protocolo ante o notario Nicolás Antonio Barral datado en 2/09/1776** e facilitado polo investigador José Manuel Bértolo Ballesteros, posuía o seguinte curriculum vitae: “/...Archivero pr S.M. de su rreal Archivo público y Jeneral de este Reino de Galicia Asesor del rreximto de Milicias provinciales de la Ciudad de Betanzos y exdecano del colexio de Abogados de esta rreal audiencia yncorporado en el de los rreales consesos.../” Estes datos lévannos a pensar que **procedían de Neira de Xusá, Baralla, Lugo e que descendían dunha liñaxe de importancia**.



Data inscrita no interior da bóveda. | // ANXO COYA

O contrato da obra indica que o **presuposto da ampliación da igrexa parroquial do Hío ascendía a 15.000 reais** e faríase efectivo en tres quendas, repartidas da seguinte maneira:

unha primeira de 6.000 reais que o artífice da obra Esteban Sobreira recibiu no intre do contrato ante as testemuñas correspondentes.

Testam. de D^o José e de Caetano Álvarez de Neira. Diez y seis
Cura de la parroquia de San Juan de los Rios
SETE O AVARTO, VIELO DE MARAVEDES, AÑO DE MIL
SEISCIENTOS OCHENTA Y SEIS.

Dios en nombre de Dios amen: sepan quantos es-
ta nueva Carta de Mandado y Testamento de ultra-
ma y postuma sea reduntado vieren como Novotario
Caetano Álvarez de Neira Cuan Parroco de las I^{as} de S^{ta}
Toban de Villa y S^{ta} Maria de el P^oblado Divero de
Mondonedo, y S^{ta} Josef Álvarez de Neira tambien cura
Parroco de esta I^a de S^{ta} Andrea de el P^oblado de
Sanctiago hallandome en las Casas Reales de ella a
quatro dias de el mes de Febrero año de mil y seis cientos ochenta
y seis en r^o rano y entera salud y memoria y en
tendim^{to} natural Cuendo, como fuere necesario y
conferamos el muy alto y soberano misterio de la Sacra
eucaristia Trinidad Padre Hijo y Espiritu Santo tres personas
divinas y un solo Dios verdad. y todo lo demas
q^e tiene Crea y confiesa n^{ra} Santa Madre Iglesia Ca-
tolica Apostolica Romana en cuy^a fe y doctrina
empie hemer vivido, y protestamos susa y noxia
celosos de la moral natural a todo viviente y durando la
vida eterna otorgamos y mandamos este n^{ro} Testam^{to}
en la manera siguiente = Summam^{te} de encomendamos n^{ras}
Almas a Dios n^{ro} Señor Jesu Christo q^e las Crea y Redimo
en el Sacro Santo Abel de la Cruz a costa de su preciosa
Sangre Sacra y misericordia y le suplicamos q^e nos sea mere-
cedora con ellas y las lleve a su Santa Gloria perdonandome
n^{ros} pecados, para lo qual tomamos p^{ra} n^{ra} Intercessora y
Abogada a la Santissima inmaculada siempre Virgen Ma-
ria Santissima Madal de Dios Reina de los Angeles y Se-
ñora nuestras y a los demas Santos y Santas de la Corte Celestial
quieren oixer en el rano y los cuerpos mandamos a la Reina
de q^e fueron formados = Item mandamos q^e quanto en Dios
na Magistad de visaque de Uvason de esta a mi persona

Testamento de José e de Caetano Álvarez de Neira. | // FAMILYSEARCH.ORG

Un segundo recibo tamén de 6.000 reais, que se efectuaría na metade da construción. Rematando así cun derradeiro pagamento de 3.000 reais ao finalizar a obra que sería aboado

por Josefa Álvarez de Neira, irmá do crego promotor da ampliación. Todo **os veciños do Hío que tivesen gando e carros para carrexar a pedra necesaria estaban na obriga de colaborar na mesma**. No caso de que houberse veciños que non aportasen gando e carros, a **súa obriga consistiría en colaborar nas tarefas de cimentación e outras varias**. Todo sempre baixo a supervisión do Arcebispado de Santiago.



**Veciño do Hío*